

SCHOUWEN-DUIVELAND IN STUKKEN

door Huib Uil

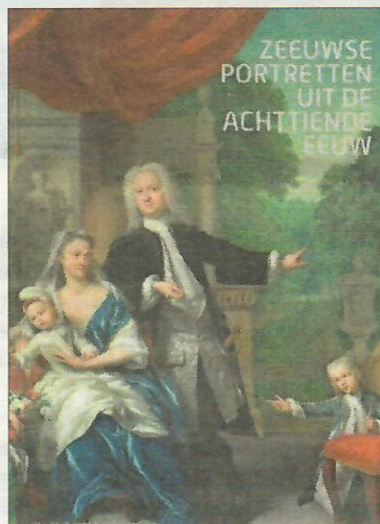
Achttiende-eeuwse portretten in het Stadhuismuseum Zierikzee

De landelijke bekendheid van het Stadhuismuseum Zierikzee is steeds meer te danken aan de serie tentoonstellingen over de Zeeuwse schilderkunst. Dit seizoen is de achttiende eeuw aan de beurt. Lang is die eeuw in diskrediet geweest, maar dat is veranderd. Het is duidelijk dat het een belangrijke en onmisbare schakel was tussen de Gouden Eeuw en de vernieuwingen die met de Bataafs-Franse tijd in gang werden gezet.

Wie de voormalige raadzaal in het stadhuis binnentreedt, wordt welkom geheten door het echtpaar Nicolaas van Hoorn (1703-1776) en Margaretha Johanna Ockersse (1716-1757). Vriendelijk en ernstig kijken zij de bezoekers aan. Op het portret van Nicolaas zien we de toren en kerk van Burgh afgebeeld omdat hij ambachtsheer van Burgh was. Mr. Nicolaas van Hoorn was secretaris, schepen, raad en burgemeester van Vlissingen. Ook was hij bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie. De echtgenote was een dochter van de in Zierikzee geboren Jan Ockersse (1673-1745), die luitenant-admiraal van Zeeland was. Margaretha, geboren in Middelburg, heeft een papegaai in haar hand en naast haar zien we een doorkijkje in een park. Beide portretten zijn van de hand van Philip van Dijk.

In diezelfde raadzaal zien we de kwartierstaat met de wapens van Aernout van Citters (1714-1752), getrouwd met Sara Jacoba Ockersse (1717-1794), de zus van Margaretha. Daarbij zijn de wapens geschilderd van de Zierikzeese families Pous, De Vager en De Jonge, samen met het wapen van Couwenburg van Bloois, een familie die uit Bommenede en Brouwershaven stamt. Daarbij is ook de zilveren penning geslagen ter gelegenheid van het huwelijk van Aernout en Sara in 1737. Het is mooi dat zoveel portretten nu in een expositie bij elkaar zijn gebracht. Ze zijn zowel uit particuliere collecties als uit musea en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Vooral Middelburgse families zijn goed vertegenwoordigd: Van Citters, Hurgronje, Tulleken, Huyssen, Radermacher. Telgen van het oorspronkelijk uit Zierikzee stammende geslacht Steengracht zijn er ook. Oud en jong is geportretteerd, zoals de zesjarige Nicolaas Steengracht (1754-1840). De familienaam is afgeleid van een gelijknamig perceel grond onder Noordgouwe. Ook een telg uit die familie trouwde met een Ockersse. Jacoba Magdalena

(1731-1772), ambachtsvrouw van Oosterland en Sirjansland, trad in het huwelijk met mr. Johan Steengracht (1727-1785). Hun getekende portretten zijn te zien in de voormalige bodenkamer. In de raadzaal is eveneens het fraaie schilderij van Jacob van der Mandere (1707-1775) en zijn gezin. Deze Vlissingse regent was ambachtsheer van de Vierbannen van Duiveland. Ook deze tentoonstelling wordt begeleid door een fraai uitgevoerd boek, dit keer geschreven door de kunsthistoricus Jim van der Meer Mohr. Aardig was dat bij de opening van de expositie in de trouwzaal werd gememoreerd hoe de voorvader van de auteur, mr. P. van der Meer Mohr, van 1863-1869 in datzelfde stadhuis zijn werkkring vond, eerst als kantonrechter, later als lid van de arrondissementsrechtbank. Uitgebreid komen de Zeeuwse portretschilders en hun schilderijen aan de orde. In het boek is ook aandacht voor de regentenportretten. In het Zierikzeese Burgerweeshuis hangen de fraaie schilderijen uit 1719 van de regenten en regentessen van deze instelling. De publicatie was onder redactie van Albert Scheffers en Inge Bogers-Schipper, beiden verbonden aan het Stadhuismuseum. Een uitgebreid notenapparaat en een register op de persoonsnamen zorgen ervoor dat deze uitgave nog lang zijn nut zal kunnen doen. Met deze tentoonstelling heeft het Stadhuismuseum opnieuw laten zien waartoe een klein museum in staat is.

Jim van der Meer Mohr, Zeeuwse portretten uit de achttiende eeuw, WBooks, Zwolle, ISBN 9789462587076, € 19,95.

